

ACC. N:R. M. 8900:1-62

Landskap: Skåne Upptecknat av: Inga Osterman-Tillström
 Härad: Skytts Adress: Ängagården, Tutaryd
 Socken: Skanörs stad Berättat av: Stationsinspektör Johan Nilssen
 Uppteckningsår: 1942 Född år 1871 i Malnö

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Järnvägar.	s. 1.
Post och postgång.	s. 7.
Tidningar.	s. 11.
Brevskrivning.	s. 12.
Telegraf och telefon.	s. 14.
Forkörning och skickebud.	s. 15.
Jordförhållanden.	s. 16.
Handel.	s. 19.
Tullar.	s. 20.
Auktioner.	s. 21.
Hamnen.	s. 23.
Industrier.	s. 24.
Gästgiverier.	s. 26.
Brandväsen.	s. 27.
Badhus, badliv.	s. 29.
Fattigvård.	s. 31.
Rättsväsen.	s. 33.
Vägar.	s. 35.
Gator och kvarter.	s. 37.

Skriv endast på denna sida!

Gatubelysning.	s. 41.
Gaturenhållning.	s. 43.
Lantbruk.	s. 44.
En gammal skälsten.	s. 48.
Jakt.	s. 49.
Sjukvård.	s. 52.
Skolan.	s. 55.
Låna eld.	s. 56.
Garnison i Skanör.	s. 57.
Gubbhörnan.	s. 58.
Numrerade kyrkbänkar.	s. 59.
Biograf, teater m.m.	s. 60.
Arbetarrörelse.	s. 62.

ACC. NR. M. 8900 /

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Järnvägar:

I slutet av 1800-talet och än mera i början på 1900-talet talades på skånska slätten och icke minst i Skanör och Falsterbo om en blivande järnväg från Malmö-Trelleborgsbanan till de båda syskonstäderna. År 1902 tog järnvägsplanerna fastare former och striden stod hård om den plats varifrån järnvägen skulle utgå. Trelleborgsintresset förfäktade utgång från Håslöv över Kämpinge, Ljunghusen, Skanör, Falsterbo varemot Malmöintressena förfäktade utgång från Vellinge till Kungstorp, Fotevik, Ljunghusen, Skanör, Falsterbo, vilket senare förslag till sist segrade. Kmt beviljade koncession på en järnväg från Vellinge till Falsterbo.

Nästa strid utkämpades på allmänna rådstugorna i Skanör. Städernas invånare hyste ej någon glädje över järnvägens tillblivelse. Fientligheten mot järnvägen hängde samman med deras antipati mot allt vad nyheter och "utbölingar" hette. Dessutom ville de inte ha sin jord delad. De enda som tyckte, att järnvägen kunde bli till nytta voro lotsarna och det yngre sjöfolket och detta med tanke

ACC. NR. M. 8900:9.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

på att slippa åka hästskjuts eller gå , i synnerhet vintertiden, mellan Vellinge och Skanör och Falsterbo.

Vid allmänna rådstugorna gick resonemanget om järnvägens främmande ganska livligt. En part ville, att järnvägen skulle dras på stadens utmark och ej beröra de s. k. vångarna , och i motsats till detta förslag ville en annan part - för att slippa få så långt till järnvägsstationen- att järnvägen skulle komma rakt genom Skanör, rakt genom en gata i väster och med järnvägsstation, där stadens gamla kvarn ligger. Koncessionsinnehavarna ansågo emellertid båda förslagen oantagbara och begärde expropriation på sitt förslag eller det där järnvägen nu går fram.

Järnvägen invigdes den 18 maj 1904. Med tiden blev den alltmera populär vilket främst märktes på den ökade frekvensen. Trafikchef och en energisk sådan var R. C. v. Essen.

Vi började med 8 tåg dagligen, 4 i vardera riktningen . Endast en klass förekom denna första tid och biljettpriserna var tur och retur Malmö-Skanör respektive Malmö Falsterbo 2 kr och 2.25. År 1904 på

ACC. N:R M. 8900:3.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

vintern inskränktes emellertid tågens antal till 6 för att under sommaren åter bli 8 och så var det ända fram till 1919 års slut. Till följd av världskriget och tidsläget måste järnvägen då upphöra. Genom städernas och enskildas frikostiga bidrag återupptogs trafiken dock i maj 1920. Den inskränktes dock den första tiden till söndagar, måndagar, onsdagar och lördagar. Då började folket, om de övriga veckodagar hade angelägna ärenden, att liksom på 1800-talet från städerna gå till Vellinge. En gammal gumma förklarade efter några sådana promenader att det gick lika bra att gå och struntade därefter i tåget och förtjänade den sparade biljetten å kr. 1:10.

Före 1920 hade järnvägen betjänats av Malmö-Trellborgs järnvägens äldsta lokomotiv, de två från år 1885 och det tredje endast ett par år yngre, samt vissa tider av Malmö-Trellborgsbanans gamla "vagnslådor" 3-dje klassvagnarna med gula trä-pinn-soffor och 1-sta klass-vagnarna med ett grått tyg fastspikat över de gula bänkar-na. Belysningen i vagnarna från Malmö-Trellborgs-järnvägens äldsta tid bestod av stearinljus i ljushållare å vagnarnas gavlar.

ACC. N:R M. 8900:4

4
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ett par år efter stilleståndet ombyggdes hela järnvägen. Grövre räls inlades, större lokomotiv anskaffades liksom personvagnar av nyare och finare modeller försedda med Dalenljus. Likaså inträffade det märkliga, att järnvägen byggde en större dansbana vid stranden i Falsterbo vilken fick namnet Strandbaden. Marken på vilken denna dansbana ligger kallades förr östra området och detta område jämte s. k. västra området överläts av allmänna/rådstugorna till järnvägsbolaget i stället för aktieteckning i järnvägsföretaget. Området är mycket vidsträckt .

Resandefrekvensen ökades ständigt , vissa vackra helgdagar sommartid transporterades mellan 6 och 8000 resande. Från o. m. den 1 juli 1943 övertages järnvägen av staten och införlivas med S.J:s järnvägsnät.

Jag minns en dag, när järnvägen redan varit i trafik flera år, att en gammal kvinna, Hans Lises Mari, anförtrodde mig när hon köpte en returbiljett till Falsterbo:- Jag ska si inspektorn som de e att jag aldrig åkt på tåg förr, å de forste tåg jag så det var de

ACC. N:R M. 8900:5

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

härna arbetstågen som gick här.

De första åren gällde trafiken mest utflyktsresor- olika skolor samt frälsningsarmén och missionsförbundet voro flitigast. I samband med skolresorna klagades det på Skanörs allmänna rådstugor över att barnen "trampade ned greset" och det diskuterades möjligheten av att förbjuda ungarna att komma dit.

Senare blevo badgästerna de flitigaste trafikanterna. - Innan järnvägen kom till ^afåns i Falsterbo som badgäster endast en 3 à 4 familjer och i Skanör ingen. Skanörs första badgäster fingo resa med det persontåg, som den 6 maj 1904 i god tid före invigning⁴ en av järnvägen, fraktade min familj och mina flyttsaker till staden. När skolorna i storstäderna sluta på försommaren ökas numera invånareantalet i Falsterbo med 2 à 3000 personer, i Skanör med 1000-talet, - så många ha badgästerna blivit. De båda stadernas invånare flytta också under sommarmånaderna vanligen ut i sina tvätthus för att kunna hyra ut samtliga sina rum, men så förränta också badgästerna på detta sätt deras hus.

Från och med järnvägens tillkomst och därigenom att järnvägen

ACC. N.º M. 8900:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

erhöll s. k. västra området i Falsterbo kom tomtförsäljning och tomtstyckning i gång, en mängd privatvillor uppfördes och Falsterbo fick sitt Falsterbohus och blev därigenom en av landets förnämsta badorter.

Men järnvägen har inte bara förvandlat Falsterbo och Skanör till bekanta badorter med ökat välstånd för invånarna och en under sommarmånaderna starkt ökad handel. Den har framförallt brutit de båda städernas isolering, gett de båda städernas ungdomar möjlighet till bättre utbildning - kommunala mellanskolan i Vellinge reser många barn härifrån dagligen till- och kanske inte minst viktigt underlättat äktenskap med utsocknes - ingiftena hotade nämligen att bli en fara.

ACC. N:R M. 8900:7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Post och postgång.

Posten i syskonstäderna sköttes - så berättar traditionen - under 1700-talet och största delen av 1800-talet av borgmästaren. För denna syssla lär han ha haft icke mindre än 2000 riksdaler banco om året , vilket måste anses bra betalt med tanke på att borgmästarlönen var 50 Riksd. banco plus vissa sportler och att posten ännu i början av 1800-talet inskänkte sig till ett och annat brev, "Post och inrikes tidningar" samt den två gånger i veckan utkommande "Malmö handels- och sjöfartstidning". Under senare delen av 1800-talet skötte Nicklas Pålsson posten jämte sin staadsfiskalssyssla.

Under hela denna tid funnos inga särskilda postlokaler utan all expediering och hämtning av post skedde i postföreståndarens bostad ända fram till den 18 maj 1904 , då postgöromålen övergick att skötas av den då invigda järnvägens folk d. v. s. stationsföreståndaren blev också poststationsföreståndare. Då blev järnvägens expedition postlokal och biljettluckan jämväl postlucka. i såväl Skanör som Falsterbo . Å båda platserna hölls posten öppen 4 timmar om dagen

ACC. NR. M. 8900:8.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2 timmar åt gången alla vardagar, sön- och helgdagar endast 2 timmar.

När det blev bekant i städerna att järnvägens folk skulle ha hand om posten tog en hel del Skanörsbor ut sina besparingar på postsparbanksböckerna, ty som de försiktiga förklarade-" vi kan ju inte vända va de e forr en som kommer hid". Icke minst postsparbankens göromålen ökades emellertid under järnvägens tid, särskilt på grund av sparsamheten bland barnen, och för övrigt ökades år efter år tidningars och brevs antal så att posten till sist kom upp i så hög klass att det var omöjligt för en person att jämte järnväggöromålen sköta posten. Det blev därför skiljsmåssa i Skanör 1919, i Falsterbo ett par år senare och posten flyttade till av postverket förhyrda lokaler i de båda städerna och sköttes där av postens eget folk.

Efter gamle stadsfiskal Pålssons bortgång ett par månader innan järnvägen öppnades sköttes posten av hans dotter Emelie, och när järnvägen övertog den blev hon i stället privat brevbärare till de ej så få invånare som så ökade. Härför uppbar hon en lön av 1 kr. om året för månads- eller veckotidning plus brev, 2 kr. om året för

ACC. NR. M. 8900:9.

7
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

daglig tidning plus brev samt enligt särskild överenskommelse pris
brev till dem som endast kunde vänta sådana. När jag gjort upp det-
ta löneförslag till Emelie skakade hon på huvudet och sa- " de e forr
mied". Skanörs kvinnliga brevbärare fick emellertid också en hel
del dricks, speciellt till jul, och på sin syssla förtjänade hon
300 kr. om året, en summa som ökades med 100 kr. som staden betalade
henne för att hon två gånger om dagen skulle tömma de tre brevlådor
postverket 1910 lät sätta upp. Emelie Pålsson fortsatte trofast att
gå med posten ända till år 1934. Sedan har ingen postutbärning före-
kommit i Skanör, men nu 1942 har stadsfullmäktige beslutat att
anhålla hos postverket att få brevbärare, något Falsterbo redan i två
år haft.

Före järnvägens tillkomst transporterades posten från Malmö
till Skanör och mellanliggande byar dels med häst och vagn och dels
med ridande bud. Efter 1885 vid Trelleborgsbanans öppnande transpor-
terades posten från Vellinge till Skanör till att börja med med ri-
dande bud. Denna posttransport handhades av Skanörs hästägande inne-

ACC. NR. M. 8900:10.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

vånare och den ridandes värdighet till detta höga kall utmärktes dels genom en träbricka målad med gult posthorn på svart, vilken hängdes om halsen med ett säckband, dels genom ett posthorn av mässing i vilket tutades strax före ankomsten till varje plats där post skulle avlämnas. Möllarens pågar, Olof och Axel Andersson, ha berättat om för mig att de ridit med post från Skanör till Stora Hammar, där de tutade första gången, och vidare till Vellinge. Något senare övertogs postbefordran av en postdiligers och då dess turer utsträcktes till Falsterbo fick posten även medfölja dit.

Någon gång under 1800-talets senare hälft inrättades poststation även i Falsterbo och denna sköttes av en styrman Nils Rasmusson ända tills järnvägen övertog den.

ACC. N:RI M. 8900://

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tidningar:

Den första tidning som lästes i Skanör och Falsterbo var "Post och Inrikes tidningar" den andra var "Malmö handels och sjöfartstidning". Sedan kom "Malmö Nya Allehanda" samt något senare "Skånska Aftonbladet". "Skånska Dagbladet" ökade starkt tidningsprenumeranternas antal men den upphann snart av "Sydsvenska Dagbladet". Vid tidningsprenumerationsblanketter användes som ifylldes. I tidningarnas barndom var det här mycket vanligt att det var många prenumeranter om samma tidning och den som fick den sist måste ofta använda glasögon så sönderläst var den.

När en kvinnlig skanörsbo vid sin 100-årsdag tillfrågades om hon kunde läsa tidningar svarade hon :Ja då och det utan glasöjnen, men de e ingenting i tidningen nu forr tiden. Forr i tiden när de tog livet å hinannen och de va stora eldsvådor , då va de något att lesa.

ACC. NR. M. 3900:12.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVBrevskrivning:

Som bekant utgjordes en stor del av invånarna i Skanör och Falsterbo av sjöfolk . Dessa voro i regel på sjön c:a 3/4 av året och under denna tid skrevs det ofta brev mellan dem och deras fruar särskilt då de " gick på värmen". I allmänhet ombads poststationsföreståndaren av kvinnorna att skriva utanskriften på kuverten för att breven skulle gå " säkert fram". På otaliga gamla brev här i städerna har jag känt igen gamle poststationsföreståndaren landsfiskal Pålssons vackra handstil, och även sedan jag vid järnvägens tillkomst fått hand om posten hände det ofta att jag fick skriva adresserna till postens kunder. Under min första tid som poststationsföreståndare i Skanör kom en dag bl. a. post två brev , som hade varit på väg i respektive 31 och 33 år , men nu kunde lämnas till adressaterna , vilka båda bodde i Skanör. Båda avsändarna levde också, den ena i Skanör den andra i Falsterbo. Adresserna på kuverten voro skrivna av poststationsföreståndare Nicklas Pålsson i Skanör. Breven, som voro alldeles

ACC. N:R. M. 8900:13.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

fullstämlade å, såväl fram som baksida, hade varit på väg så lång tid därför att de först legat kvar länge och väl i en hamn i Mexico till följd av krig och sedan vandrat från hamn till hamn på jakt efter det fartyg och de sjömän de ville nå. Av någon anledning fick kungl. poststyrelsen reda på denna historia och de båda kuverten förvaras nu i postmuseet i Stockholm, där även de förut omtalade postemblemen för de ridande postbuden finns.

Ännu under min tid vid posten hände det att kunderna vände kuverten för att på så sätt kunna använda dem två gånger.

ACC. N:R

M. 8900:14

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Telegraf: Telefon:

På rådhuset i Skanör satt, när jag senast såg efter, ännu två isolatorer kvar som ett minne av stadens första telegrafstation. Det var bärgningsbolaget Switzer, som i slutet av 1800-talet ställde om att denna telegrafstation kom till och som också avlönade telegrafisten fröken Sabelström.

När jag i slutet av 1800-talet kom till Skanör fanns där innalles tre telefoner - en som hörde till lotsstationen med linje till Vellinge, en som tillhörde bärgningsbolaget Neptun i Stockholm och med linje till Trelleborg samt en telefon som tillhörde Switzers bärgningsbolag i Köpenhamn med linje till Trelleborg. Den förstnämnda var installerad i lotskontoret i överlotsens bostad och den sistnämnda hos handlanden Johan Åberg. Falsterbo hade lika många telefoner tillhörande samma bolag och verk. Till Skanörs telefoner hörde dessutom biledning till fyren.

Efter det järnvägen kommit till inrättades telegrafstationer vid järnvägsstationerna i såväl Skanör som Falsterbo.

ACC. N:R M. 8900:15

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Förkörning och skickebud:

Under hårda vintrar , då hamnen låg tillfrusen gick s. k. skicke-
budsforer från Skanör till Malmö - d. v. s. en hästägare anmälde
att han den eller den dagen ämnade köra till Malmö om någon vil-
le skicka ett bud dit eller tillbaka. Träskeposten sörjde sedan
för att stadsinnevinarna fick reda på detta i god tid och kör-
karlen fick en massa kommissioner att uträtta i Malmö.

Det omtalas också av de gamle att det på Falsterbo fyr fanns en
fyrvaktare , som gick skickebud mellan Frelleborg, Skanör och
Falsterbo. Så omtalas att han en gång som enda ärende ombads att
gå till Frelleborg och köpa för fem öre låsasim / karånubb /.
Han sprang längs stranden och kom efter några timmar tillbaka med
det åtrådda.

ACC. N:R

M. 8900:16.

16

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jordförhållanden:

År 1911 begärdes av tre lantbrukare i Skanör hos länsstyrelsen i Malmö laga skifte av Skanörs vångar, vilket beviljades.

Detta väckte en kolossal förbittring bland Skanörs övriga lantbrukare, som inte ville avstå sina gamla jordbitar till andra. En av de mest aggressiva /Jöns Jacobsson / skrev en ödmjuk anhållan till kmt om att få hjälp så att skiftet ej kom till stånd. Denna anhållan undertecknad av omkring 100 jordägare gjorde dock ingen nytta.

Då emellertid det genom bestämmelserna angående Skifte var möjligt att få sina nya skiften på högst tre olika ställen uppstod en livlig köpe- och byteshandel.

Att detta laga skifte var behövt framgår exempelvis av ett sådant förhållande som att de 17 tl, vilka tillhörde Skanörs kyrka och brukades av prästen som hans lönejord lågo på 32 olika ställen. Gamle kyrkoherde Pfaff sade en gång till mig att han endast

ACC. NR. M. 8900:17.

12

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

genom att behålla sin gamle dräng Per kunnat hålla reda på jordbitarna, och att han av denne så småningom efter många år lärt sig var de lågo. Ungefär enahanda var förhållandet för övriga större jordägare, gästgivaren fick t. ex. också lita på en gammal drängs goda minne för att få sin jord brukad. En trädgårdsmästare från Malmö, som före laga skiftet i Skanör inköpte 50 t1 jord till sparrisodlingar fick denna på c:a 100 ställen. Många jordlotter voro endast 4 m. breda medan längden kunde vara 100-120 m. Under sådana förhållanden var det givetvis att omöjligt att stacka säden ute i vängarna, i allmänhet togs också säden in till gårdarna i staden, där den även tröskades. Detta senare är dock nu sedan 15 år förbjudet, dels på grund av eldfaran, dels på grund av oljudet. För övrigt är tröskning i lag förbjudet inom planlagt område.

Sedan det laga skiftet varit genomfört omkring ett år / icke att förväxla med enskifte som ännu icke skett / tillfrågades ovan-nämnde opponent :- Nå vad säger du nu om laga skiftet? - Ja, det var ju inte så dumt, det var förresten riktigt bra.- Varför var du då

ACC. N:R. M. 8900:18.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

så stor motståndare till det? - Ja, vim kunde viida ad äed skulle ble så bra.

1928 begärdes av jordägare i Falsterbo enahanda skifte, vilket också beviljades. Skiftet i Falsterbo drog längre ut på tiden än i Skanör därför att i skifteslaget fanns osunda spekulationer i syfte att förvärva säljbara tomter. Spekulationerna misslyckades emellertid och nu är också jordägarna i Falsterbo nöjda med sina nya jordförhållanden.

ACC. N:R

M. 8900:19.

17

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Handel:

Handeln mellan Skanör och Falsterbo å ena sidan samt landsbygden, som börjar med Stora Hammars socken, har varit obetydlig för att ej säga ingen. Däremot kommo under 1800-talet lantmän ända från andra sidan Malmö i höstmånaderna till stäerna för att uppköpa unggäss, vilka ända till början av 1900-talet såldes för 3:50 - 4 kr. styck. Likaledes kom folk från landsbygden ibland under sillfisketiden för att köpas sitt vinterbehov av sill.

ACC. NR M. 8900:20.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVTullar:

Tullar i detta ords verkliga bemärkelse har såvitt jag har mig bekant och så långt traditionen når inte funnits i syskonstäderna men väl grindar i gränserna mellan Skanör med Falsterbo och Skytts härad samt mellan Skanör och Falsterbo ägor. Dessa grindar voro emellertid inga tullgrindar, utan tjänstgjorde endast som hinder vilka omöjliggjorde för den betande boskapen på den s. k. utmarken att komma in i städerna.

ACC. N:R M. 8900:2/.

26
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Auktioner:

De i allmänhet förekommande auktionerna i gamla tider i Skanör voro de s. k. strandningsauktionerna. Hållandet av dessa var borgmästarens löneprivilegium, vilket ingick i hans löneförmåner. Borgmästaren fick 5 % av auktionssumman och de två rådmännen fingo dela 5 %. Det finnes i Skanör en gata benämnd Dykerigatan vid vilket förr låg det s. k. Dykerihuset ; dess efterträdare på samma plats har fått behålla namnet. I denna gård förvarades såväl dykareattirale~~n~~ som allt bärgat gods från strandade fartyg. Till dessa strandningsauktioner kom människor körande från hamnstäder i när och fjärran, inte minst från Malmö och Göteborg. Magistraten har fortfarande hand om auktionerna och har fortfarande provision på inkomsterna av dessa auktioner, men har hösten 1942 hos länsstyrelsen i Malmö genom stadsfullmäktige anhållit att bli befriad från att sköta auktionskammaren.

Snett emot det s. k. Dykerihuset ligger gästgivaregården vari-

ACC. N:R- M. 8900: 92.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

från följande historia berättas: Några herrar från universitetet i Lund hade en dag för många år sedan anlant till denna gästgivarergår och beställt mat, satt sig till bords och frågat gästgivaren om han inte hade något drickbart att ge dem till maten.- Nej allt är slut , förklarade gästgivaren beklagande, vi ha bara mjölk och något annat på flaska vi kalla pys. Om herrarna vill kan jag gå efter en sån? - Herrarna samtyckte och efter en stund uppenbarade sig gästgivaren med en flaska , vilken befanns innehålla champagne av dåtidens förnämesta märke, vilket serverades till måltiden och kostade 25 öre flaskan. Lundaherrarna inköpte hela lagret och togo med sig hem. - Champangelagret hade av gästgivaren för några kronor inköpts på en strandningsauktion efter en förlist spansk segelskuta, vilken skulle ha varit på väg till Ryssland med sin för ryska hovet bestämda last.

*Upplysningen
härifrån i sig
annan version
finns i "En liten
häfte" af A. P. E.
utgivet år 1879*

ACC. NR. M.8900:54LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

olja", Lundakvinnans smörjelse och röa galenejsalva. För invärtes sjukdomar användes lejontänder, väderfördelande droppar, nerv- och hjärtstyrkande droppar och kamferdroppar. Mot tandvärk köptes alltid blodiglar, som lades i munnen vid den värkande tanden.

Ett epidemisjukhus uppfördes i Skanör 1914 gemensamt för båda städerna. Det togs i bruk redan innan det hunnit färdigställas vid en charlakansfeberepidemi. Numera är detta epidemisjukhus ålderdomshem för de båda städerna sedan epidemivården här övertagits av epidemisjukhuset i Trelleberg.

ACC. NR M. 8900:55.

55
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skolan:

Gamle lotsen Hans Sylwén , som dog för några år sedan vid hög ålder, berättade en gång för mig att han gått i skola i det hus där fiskaren Karl Larsson nu bor och som förr låg vid Lilla torg. Barnen lärde sig läsa i sandlåda , och det var så trångt om utrymmet i det enda rummet i vilket läraren också bodde, att han själv brukade sitta på uteliggaren och en del andra barn på sängen.

ACC. NR M. 8900: 56.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Låna eld:

Olef Jeppsson berättade en gång för mig att han hört av sina föräldrar att de gamle brukade gå och låna eld när så behövdes av grannen . De bar då elsen i en träske.

ACC. NR M. 8900:57.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVGarnison i Skanör:

Jag har hört ^{berättas} någon av de gamle- vem minns jag inte riktigt-
att gamla folkskelan ursprungligen byggts för militärt bruk.
Under flera år skulle där sedan ha legat en garnison ~~to~~
- det var 12 skånska husarer och deras officer.

ACC. NR M. 8900:58.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gubbhörnan:

I slutet av 1800-talet och början av 1900-talet brukade den manliga befolkningen eller en god del av den, de hemnavarande gubbarna och det på hösten hemvändande sjöfolket att i kvällningen samlas vid Sverin Knutssens hörna. Där diskuterades både stadens och nästans angelägenheter och därifrån spred sig vidare muntligen de önskemål som uttalats och de nyheter som omtalats.

ACC. NR¹ M. 8900:59.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVNumrerade kyrkbänkar:

Kyrkbänkarna här i Skanör var tidigare numrerade och varje nummerägare hade sin bank. Detta medförde emellertid den olägenheten att vid gästjänst somliga banker kunde vara till trängsel fyllda, medan i andra bara satt en eller två personer. Detta nummerägarnas gamla privilegium avskaffades därför omkring år 1907.

ACC. NR M. 8900:60.

60
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Biograf: teater m. m.

Det är ju innan Skanörsberna fick se den första biografafföreställningen . Skanörs Glåbanasförening , vilken på sin tid var mycket livaktig, byggde 1907 på en av staden skänkt tomt ett föreningshus rymmande c:a 150 personer. Tomten skänktes med villkor , att lokalen skulle upplåtas även till andra föreningar för föredrag , endast att dessa ej finge vara sådana att de stred mot förnuft och gällande lag. Lokalen uthyrdes även för biografafföreställningar - första gången omkring 1912.

Däremot har aldrig något teatersällskap mig veterligt gästtat Skanör.

Men sedan början av seklet har staden en föreläsningss-förening gemensam för båda städerna . Den lever ännu och har årligen fyra föreläsningar i vardera staden.

Cirkus har inte , vad jag vet , varit i Skanör men däremot ha vi haft besök av zigenare, som gett s. k. föreställningar

ACC. NR M. 8900:67.

är å den öppna platsen norr om järnvägsstationen. Dessa sågs emellertid med oblidiga ögon och äro nu i förbjuda.

Konsorter i kyrkan förekommer någon gång och förekom redan på 1800-talets senare hälft, då stadens kanter hade en kör med medlemmar från båda städerna.

61

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 8900:69.Arbetarrörelse:LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Någon arbetarrörelse i egentlig mening har Skanör in-
te haft förrän för 15 år sedan, då ett genom arbetar-
pressen väckt intresse tog sig uttryck i bildandet av ett
arbetarparti.